

ԽՆԴՈՒԹՅՈՒՆ

(ՎԽԳՄ ՇՍՅԿ. ՍԵԿՑԻԱՅԻ ՅԵՐԻՏԳՐՈՂՆԵՐԻ
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ)

ԱՐՄԵՆ ԺՈՂՈՒ
ԱՍԵՑՈՒՐ ՁԵՄՍ
ՄԱՐՏԻՆ ԱՄՅԸՆ
ԱՐՏԱՅԵՍ ԲԵԺԸՆՅԸՆ
Մ. ԲԱՓՓԻՆ
Մ. ԳՈՒՍԸՆ
ԿԱՄՈ ԿԵՐԱԶԸԻՆ
ՄԻՐԸ-Ք ՄԻՐԸ-ՔՅԸՆ
ՀՐԱԶԻԿ ՍԵՄՈՆՅԸՆ
ՃԵՓՐԱՏ ՍԵՎ-ՔԱՐԵՑԻ
ՎԱԶԳԻՆՆ ՏԱԼՅԸՆ

14

ՐՈԼԵՏԱՐ՝-Ի
ԳՐԱԳԱՐԱՆ



ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ

ԵՂԱՌՎԵՍՏԻԿԱԿԱՆ ԶԱՆԱԶԱԿԱՆ
ՊԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

91.99 (082)

Խ Ն Դ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

(ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԽԳՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻՆ
ԿԻՑ ՅԵՐԻՏԳՐՈՂՆԵՐԻ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ)



Գառ. խմբագիր՝ Կ. Ազրոյան
Տեխ. խմբագիր՝ Ս. Դովլաբյան

Տպ. «Զարյա Վոստոկայի» Ա. Ֆ. Մյանսկիյանի անվան

Գառվեր 206

Գլավլիտ Գ— 314

Քանակ 2000

ՅԵՐԳ ԲՆՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՅԵՐԳԻԶՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Քե՛զ եմ յերգում, ո՛վ բնություն,
 Վոր նման ես նոխ հանդեսի.
 Դու ծով հուլզի ծո՛վ խնդություն,
 Վոսկեյերա՛զ, վոսկետեսի՛լ...
 Նման ես շու արեվազուն,
 Ջր՛աղագեղ այն աղջկան,
 Վոր կա միայն վառ յերազում,
 Իսկ նյա կյանքում կա՛ն չկա՛...
 Սիրում եմ քեզ ինչքա՛ն-ինչքա՛ն՝
 Ռ՛վ սիրասուն ու գեղանի,
 Ինչպես՝ քնքույշ մի աղջկա
 Սիրի պայծառ մի պատանի...
 Ռ՛, այդպե՛ս են յերգել մի որ
 Հին յերգիչներն այն սի՛ն կյանքի,
 Յեվ յերգերով անջինջ ու խոր,
 Գովերգել քո զարդերն անգին,
 Յեվ դաշտերում անժիր, ազատ,
 Յե՛վ անտառում քո արեվոտ,
 Այգիներում քո ծաղկազարդ,
 Մարգարտացող աղբյուրի մոտ:
 Այդ նրա՛նք են, վոր անվստահ
 Ջրոսնել են, հոգնել, ննջել,

Կամ ծառի տակ հանգիստ նստած՝
Սոսկ հիացքի խոսքեր փնջել...

*
*

Իսկ մենք, իսկ մենք, ո՛վ ընություն,
Մի նոր կյանք ենք կերտում հիմա
Ու սփռում ենք նոր խնդություն
Յե՛վ նորաստեղծ, և՛ նորիմաստ...
Մենք ուզում ենք, վոր աննման
Պայծառ լինի այս նոր դարը
Յե՛վ բուրավետ ծաղկի նման,
Փարթամանա մեր աշխարհը...
Մենք՝ պոետներն այս նոր դարի
Միշտ հուզվում ենք քո վարդերով,
Բայց չենք փախչում նոր պայքարից
Ու չենք տարվում յերազներով...
Այլ պատռելով լեռ ու սարեր
Ու սանձելով ջրեր վարար,
Մենք վառում ենք ինչքա՛ն արե՛վ,
Լուսավորում աշխարհն արար,
Վոր մեր կյանքը, ո՛վ ընություն,
Զվարթ լինի, զվարթածայն,
Լինի հույզի ծո՛վ խնդություն,
Վոսկեշողու՛ն, վոսկեպայծառ...

ՄԱՀ ՅԵՎ ԱՆՄԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Հողմի նման կանցնեն որեր,
Հույզեր ու սեր դալարուն.
Կանցնեն որեր, կգան նորեր,
Նոր խնդություն, նոր գարուն...
Բայց հանճարի յե՛րգը վսեմ
Կապրի մեծ ու վիթխարի,
Վորպես պայծառ արեվ լուսեղ՝
Յերբե՛ք, յերբե՛ք չի մարի...
Հանճար մարդու կյանքը՝ մի գետ,
Խելքը՝ նրեվ վոսկեվառ.
Նա վորպես մարդ կանցնի հավետ,
Վորպես հանճար՝ կապրի հար...

ԽԱՅԱՄԻ ՅԵՐԳԸ

Խայամն ասաց.— Թե վոր կուզեք
Ձեր վողջ կյանքը ուրախ լինի,
Քաղցր տաղով սրտեր հուզեք,
Անվերջ խմեք կարմիր գինի.
Միք տրտնջա, միք պայքարի,
Այլ հուզվեցեք ծաղկանց բույրով
Յեվ արբեցեք սիրած յարի
Անու՛շ-անու՛շ վառ համբույրով...
Սակայն յեթե մեր կյանքն հոսեր
Այդ հին հունով, այդքան անզոր.—
Ձեր լինի արդ վո՛չ յերգ, վո՛չ սեր,
Վոչ խնդությու՛ն արեվազոր...

ԳԱՐՆԱՆ ԾԱՂԻԿՆԵՐ

Ծաղիկներն այսօր ժպտում են անուշ
Անծայր դաշտերում խնդուխյամբ վողող,
Մեր կյանքի շնչով բացվում, բարձրանում
Սրտերը լցված արեվի շողով...

Ծաղիկներն այսօր ժպտում են պայծառ
Ու հմայում են մեզ իրենց բույրով,
Ապրում են, շնչում դաշտերում արծակ,
Հուզվում արեվի անուշ համբույրով...

— Այդ մանկիկներն են մեր գարուն կյանքի,
Վոր արդ ժպտում են ծաղկունքի նման,
Լցվում են գարնան թովչանքով անզին
Ու ապրում մեր նոր կյանքով աննման...

Այդ մանկիկներն են սիրով լցվում են,
Վորպես վարդերը՝ շողշողուն ցողով.
Ծաղկանց պես ժպտում, աճում, բացվում են՝
Սրտերը լցված արեվի շողով...

Ք Ա Ռ Յ Ա Կ Ն Ե Ր

I

Քո տաղերը, վառ խաղերը
ինչքան լսեմ Սայաթ-Նովա,
Ասում եմ յես՝ ինչքա՛ն մեծ ես,
ինչքա՛ն վսե՛մ, Սայաթ-Նովա.
Դու՛ հանճար մարդ, մեջլիսի զա՛րդ,
ու մեջլիսի տերը քո դեմ,
Ջնչին մարդ եր, անփայլ զարդ եր,
նենգ ու նսե՛մ, Սայաթ-Նովա:

II

Ուր տխրություն, ուր խնդություն
ու տա՛ղ լինի, ենտեղ դու կա՛ս,
Ուր սե՛ր անվիշտ, ուր սիրո վիշտ
ու դա՛ղ լինի, ենտեղ դու կաս.
Դու՛ մի անտուն, խոսնակ բլբուլ,
վարդի եշխով հոգիդ արբած,
Ում վառ սրտում սեր ու խնդում,
ու բա՛ղ լինի, ենտեղ դու կա՛ս:

ՅԵԼՆՈՒՄ Ե ՆՈՐ ԹԻՖԼԻՍԸ

Ահա քաղաքն իմ դեմ, վորպես ծփուն մի ծով
 Ալիքները նետած բլուրների վրա,
 Ահա Քուռը, նրա պայծառ սրտի միջով
 Շառաչում ե, վորպես մի արնատար յերակ:

Քուռը, վոր իր վարար ալիքներով վողող
 Բարձրացել ե հանախ իր մաշված ափերից,
 Հեղեղել ե անահ այգիներ ու փողոց
 Յեվ բեկորներ տարել ավերվող տներից:

Հիմա նա սանձվում ե բետոնակուռ ափով,
 Վոր սրտումն իր սեղմած և՛ աղաղակ, և՛ նիչ,
 Ինչքան ուռչի վաղը սարսափելի թափով—
 Դուրս չպրծնի յերբեք պիրկ ափերի միջից:

Ահա ուժը նրա ալիքներով լուսե,
 Ծիծաղում ե վերից ճանանչներում արծաթ,
 Զինք ջրերին կախվում վոնց աղջկա հյուսեր,
 Սուզվում գիրկը նրանց՝ կարոտ ու հուշ դարձած...:

Պողոտաներ ահա, ասֆալտափայլ, լուսե,
Կապույտ կայծեր ցրող տրամվայներ զնգուն,
Դեմքե՛ր, դեմքե՛ր անթիվ, հաղթանակող ու սեզ
Դեմքեր՝ խոհուն ու լուրջ, դեմքե՛ր՝ վառ ու խնդուն:

Ահա շենքերը նոր, լուսաժպիտ ու վեհ,
Ունկնդրելով յերկրիս կառուցման մեծ յերզին,
Մեր նոր կյանքի վոճով քար ու կրից ձուլվել՝
Դեպի արեւն են յելնում թափով մի խնդագին:

Ն Ա Մ Ա Կ Ը

Դուռս բաց արեց փոստի ցրիչը,
Սեղանիս դրեց մի գերմակ ծրար.
Յես հազիվ սեղմած հուզումիս ցիչը՝
Ուրախ քայլերով մոտեցա նրան:

Դուրս ելի քաշել քառածալ մի թերթ,
Վրան ինձ համար անծանոթ գրեր.
Նայում եյի լուռ, խորհում եյի, թե
Այս նոր նամակը ինձ ո՞վ ե գրել:

Արդյոք Սուրե՞նը, Թամա՞րը, Կոյա՞ն,
Թե՞ Արտաշեսը, վոր բանակումն ե.
Սկսեցի կամաց ընթերցել յես այն,
Յեվ սիրոս այնպե՛ս անուշ զարկում եր:

«Միրելի վորդիս, լիկ-պունկտ գնացի...
Յեվ այս նամակը գրում եմ ինքս.
Հերիք ե, ինչքան ծռած պահեցի
Նամակներիդ դեմ յես իմ շիինքս»:

Հուզված կանգ առա ուրախ դողոցով
Ձեռքիս մեջ սեղմած մի անզին նամակ-
Հրդեհվեց սիրտս պայծառ մի բոցով,
Վոր տենչում եյի յերկար ժամանակ:

Վոյ. այդ չեք գրել վոչ մի ընկերս,
Վոչ ել բույրս՝ իր կարոտի մասին.
Ո՛ր, այդ գրել եր գեղջկունի մայրս,
«Լիկ-պունկտ» գնացած իմ անուշ ազին:

ԱՅՍ ՎՈՂԿՈՒՅՋՆԵՐԸ

Այս վողկույզները շեկ ու կարմիր,
Վոր արեվի շողերը գողացել են,
Ճողի կաթիլներով լողացել են,
Ստինքների նման շողացել են,
Յեւ յերբ ցնցել ե նրանց քամին՝
Վազերի հետ մեղմիկ դողացել են,
Վառ ժպիտներով, հրամարմին
Իմ սրտի խորքը սողացել են,
Յեւ հողուս հույզերն ել գողացել են,
Գողացել են
Այս վողկույզները շեկ ու կարմիր:

1934 թ.

«Մտեր» օտարից

Տ Ի Ե Ջ Ե Ր Ք

Մե՛ծ ես, մե՛ծ ես, տիեզերք՝

Անսահման ու անեզերք.

Արդյոք ել ու՞ր ունես դու

Յերկրի նման յեռ ու զեռ:

Մեզնից բացի, կյանք ու յերգ.

Արդյոք ունե՞ս տիեզերք:

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն

Շողա՛, արև, շողա՛...

Գ. Մառաթի

Շողա՛, գարուն, շողա՛,
 Իմ բույր հրով վառած,
 Միրտս չի դողդողա
 Քո հուրերի առաջ:

Իմ գարունն ես դու, ո՛ր,
 Յե՛կ, վոսկեվառ ցնծա.
 Դու նման չես բոլոր
 Գարուններին անցա՛ծ:

Քո մեզ պուրպուր ահա
 Ինչքա՛ն վարդեր կոկոն
 Բացվում են ինձ նման—
 Լցված սիրո՛վ, հոգո՛վ:

Յեվ դեռ, ինչքա՛ն դեռ կան,
 Հունդե՛ր, անձիլ հունդե՛ր,
 Վոր ուզում են դառնալ
 Կոկո՛ն, բացված վարդե՛ր:

Շողա՛, գարուն, շողա՛,
Դարձիր արեւ վառման,
Վոր շողերիդ առաջ
Անձիլ հունդ չմնա:

Վոր հունդերը բուր,
Դառնան բացված վարդեր.
Շողերով քո վառվող
Կհյուսեմ նոր յերգեր:

1924 թ.

ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱՅԻՆ

Յես կարդում եմ տողերը քո,
տողերը քո ջուհա՛ր-ջուհա՛ր,
Վառ ջուհարդար այբերով իմ՝
Տեսնում եմ քո կյանքն անջուհար,
Ու մորմորով ասում եմ քեզ՝
վա՛յ քո դարին Սայաթ-Նովա,
Ամբողջ կյանքում, «չլռանտ եկար,
մե լավ յարի, Սայաթ-Նովա»:

Յես ել ունեմ սիրտ քեզ նման,
մի սիրտ սիրող՝ սիրո ովկիան,
(Յեվ ինձ նման, սրտիս նման,
Մերողներ կան ելի այնքա՛ն):

Բայց մեր դարում սիրո համար,
մենք չենք անում հիմա դովա,—
Մեր սերը արդ խնդուլթյուն է,
մեր սերը՝ կյանք, Սայաթ-Նովա:

1935 թ.



ՔՈ ԱԶԵՐԸ

ՔԱՄԱՐԱՑԻՆ

Բորք արեվը՝ ամպի տակից անթիվ թեժ,
Վոսկե սրեր ե կախել բարկ, շողշողուն.
Քո աչերը՝ ունքերիդ տակ յերկու թեժ
Վոսկե հուր են վառել ջերմ ու շողշողուն:

Արեվի այդ անթիվ վոսկե սրերը,
Ջերմութիուն ու շունչ են տալիս—
Հույս ու կյանք.—
Քո աչերի յերկու վոսկե հրերը
Ջնդութիուն ու սեր են տալիս—
Հույս ու կյանք:

Յես սիրում եմ
Բորք արեվը—կյանքի ծով,
Յես սեր ունեմ
Քո աչերում—կյանքի ծով:

ՅԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ

Աչերիդ մեզ հեքիաթային փայլ կա պայծառ,
Ջինջ ե ինչպես ջուրն աղբյուրի, ջուրը զուլալ:

Կուզեմ սուզվել աչերիդ մեջ խոր ու պայծառ,
Կուզեմ խմել հեքիաթային ջուրըդ զուլալ:

Յ Ե Ր Կ Ր Ի Ն

Սիրովըդ արբե՛լ եմ յես,
Քո անուշ յերգի համար:

Սիրու՛մ եմ, յերգու՛մ եմ քեզ,
Քո հաղթող բազկի համար:

Արտերիդ պայծառ ու հեզ
Ամեն մի հասկի համար:

Քո մանկանց, վորպես հրկեզ,
Բյուրավոր ծաղկի համար:

Բացել եմ իմ սիրտը վե՞ս
Հրաթե՛վ վազրիդ համար:

Ո՛ր յերկիր, յերգում եմ քեզ,
Քո վոսկի բերրի համար:

ԳԻՆՈՎ ԵՆՔ ՀԻՄԻ

Հե՛յ, յերկիր մեր խնդուն,
Վտակե՛վոր աշնան գինով ենք հիմի
Յե՛վ հզորագոր պայքարի գրկում
Կարմիր ու անմահ սիրով ենք հիմի:

Այս մեր կառուցման յերգերով բոսոր՝
Բոցե՛ղ հույզերի նորով ենք հիմի
Ու մշտադալար ձեռքերով հզոր
Հանդ ու ցանքսերի ջրով ենք հիմի:

Մեր հուր սրտերի կարկաչուն վարար,
Պայծառ տաղերի գրով ենք հիմի,
Այն, ինչ մեզ դեմ ե յելնում չար, համառ—
Նրա դեմ անպարտ զրոհ ենք հիմի:

Հե՛յ, յերկիր մեր խնդուն,
Վերջին պայքարի գինով ենք հիմի,
Յե՛վ հաղթանակի յերգերով թնդուն,
Անմար գալիքի սիրով ենք հիմի:

Ա Ր Տ Ե Ր Ը

Փռվել են վառ, վռակե, անհուն
Արտեր սահուն ծովի նման,
Ժպիտներով պարզ ու անախ՝
Յերկնի անամպ մովի նման:
Խշրոցով մեղմ՝ հասկեր հասուն
Յերգ են ասում հովի նման:
Շունչն եմ զգում նրանց քնքուշ,
Գարնան անուշ զովի նման,
Ու թնդում ե սիրտս ջահել
Այս վռակեհեր ծովի նման:

Ս Ի Ր Տ Ի Մ

Դու մի թռչուն թարտուն՝
Կրծքիս այս նեղ վանդակում
Սեր ու խինդ ես բորբոքում
Յեվ մինչեվ մահ չունես քուն...

Ջարկ դու ուժգին, անհողողող,
Հորդիր հույզեր վորպես ծով,—
Պայծառ յերգեր հյուսեմ թող,
Սիրտ իմ, կյանքի զնգոցով...

ՅԵՐԳ՝ 26-Ի ԱՆՎԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ
ՍՏԱԽԱՆՈՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Ջա՛ն, ընկերներ, ձեր դեմքն այսօր վո՛նց և զվարթ,
Վո՛նց եք գգվել ձեր ստեղծած մեքենային.

Ձեր բորբ սրտում ուրախության հուրն անաղարտ
Լավայի պես յեռ ե գալիս տարերային.

Իմ ներսու՛մն ել՝ ուրախության հուրն ե փայլում,
Ուրախության հուրը՝ դեպի նոր մեքենան.

Ձե՞՞ վոր սա յե, վոր խանդավառ մեր սրտերում
Հաղթանակի հունդ ե ցանում անապական.

Ձե՞՞ վոր սա յե շոյող գանձը իր յերկրի—
Վերջին հերոսն իսպառ քանդող հինը չնչին.

Ձե՞՞ վոր սա յե յեղբայրակից մեր ազգերի
Գառվերը նոր, վոր տալիս ենք մենք առաջին.

Ձե՞՞ վոր սրանց յերթն ե այսօր յերկրե-յերկիր
Հգորագոր շրջում ինչպես պողպատ քանակ.
Նենգ թշնամու սիրտն ե լցվում ահ ու յերկյուղ,
Յերբ տեսնում ե ամեն վայրկյան նոր հաղթանակ...

Ա Ր Տ Ե Ր Գ

Սարերի հովերով,
Հասուն արտերով
Կոլխոզ-աղջիկն անցավ
Կարմիր այտերով:

Սիրաբ լեցուն կորով,
Լի ծով յերգերով.
Դեմը՝ վռակե արտեր
Հասուն հասկերով:

Հավարում ե հասկեր,
Գեղզեղում յերգեր...
Յեվ իմ սրտում բացում
Գույնզգույն վարդեր:

Աչքերն ե փայլում
Վռակե արտերում,—
Սիրող աչքերը ջինջ՝
Յերգիս տողերում:

Հ Ա Ն Ճ Ա Ր Ը

Մեծ առաջնոր դիմ

Կանգնել ե դարերի գազաթին,
 Յեվ անվախ, և՛ խրոխտ, և՛ արի.
 Ցածուամը՝ ջրերը այն մթին
 Գոռում են, մոնչում կատաղի:

Կանգնել ե անվրդով, մտախոհ,
 Աչքերին՝ դիտակը մեր դարի.
 Սուզվել ե դարերի ծովը խոր,
 Հայացքում՝ լույսերը աշխարհի:

Գծում ե գալիքի մեր ուղին,
 Լույս ուղին աշխատող մարդկության,
 Վորն յելած խավարից կյանքի հին,
 Գնում ե դեպ պայծառ ապագան:

Կռում ե հիմքերը նոր կյանքի,
 Կամքի դեմ՝ ամեն ինչ, ո՛ր, անզոր.
 Միտքը վառ՝ արեւից յերկնքի—
 Յեվ անմահ, և անծիր հորիզոն:

Ո՛վ հանճար մեր դարի դու վսեմ,
 Քո կամքը մեր կամքն ե—մենք ըագում.
 Քո խոսքը՝ մեր խոսքն ե—ջինջ լուսերգ,
 Վոր այսոր աշխարհն ե վողջ հուզում:

ՍՏԱԽԱՆՈՎԱԿԱՆ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻՆ

Առավոտյան, յերբ շչակներն են հնչում,
Դուք ամրակուռ՝ լայն փողոցներն եք դուփում-
Յերբ նոր որը խինդ ու ավյուն է շնչում,
Գործարաններն ու հանքերն եք շտապում:

Յեւ իջնում են զարկերը ձեր մուրճերի,
Վոր թամբել են մեր մեծ գործի տեխնիկան-
Ամեն մի ժամ աշխատանքի, մարտերի,
Դարձնում եք վաստակաբեր մի վայրկյան:

Դուք՝ հերոսներ մեր այս պարթև յերկրի,
Լծված պայծառ ղեկավարի հաղթ կոչին-
Դուք՝ մարտնչող, դուք՝ խնդուխտուն յերգերի,
Պատրաստ՝ անպարտ դասակարգի զիլ կանչին:

Ձեր անունը կհիշվի միշտ դարերում,
Վոր հորդեցիք, վորպես ալիք արեւզոր-
Բյուր պոետներ կներբողեն յերգերում
Գործը ձեր վեա ու պայքարը ձեր հզոր:

1935 թ.

ԳԱՐՆԱՆԱՅԻՆ ԱՌԱՎՈՏ

Առավոտյան լուսափրփուր,
Հեռու դաշտում համայնական
Վար են անում հաղթող ու կուռ
Հերոսները մեր այս գարնան:

Բյուր նժույզներ յերկաթ բաշով,
Ակոսում են կուրծքը հողի,
Վոր ամառը՝ այն լուսաշող
Բերքով դաշտերը վողողի:

Ահա նստած նժույզներին՝
Քանի՛ հերոս արեվավառ
Շունչ են տալիս մեր պայքարին
Յեվ դաշտերին անծայր ու վառ:

Զա՛ն, նրանք ել, ահա, ինձ պես,
Գարնանային վարաք հույզով
Յերգ են գրում սիրուն ու վես,
Հողի կրծքին՝ խոփե գրչով:

ԾՈՎ ԱՐՄԻ ՄԵՋ

Նյ-ԱՄյ, ինչքան որտեղ ունենք,
Այլաբնով մեկ, այլաբնով մեկ-
Ա.դ. վարդապետ

Հե՛յ, զա՛ն, ահա կյանքն ե յեռում
Ծո՛վ արտի մեջ, զո՛վ արտի մեջ.
Ի՛մ կոլխոզնիկ յարն ե բանում
Զո՛վ արտի մեջ, ծո՛վ արտի մեջ:

Արեւն յելավ, շողքը զցեց
Նո՛ր արտի մեջ, ծո՛վ արտի մեջ.
Լորիկների յերգը լավեց
Ծո՛վ արտի մեջ, նո՛ր արտի մեջ:

Առատ-առատ հունձ են անում,
Բերք են դիզում ծո՛վ արտի մեջ.
Ի՛նչ անուշ ե յերգը լավում,
Հո՛վ արտի մեջ, զո՛վ արտի մեջ:

Քյուր հասկերն են որոր յերգում
Մեր արտի մեջ, ծով արտի մեջ.
Ջահել-ջիվան յարս ե յերգում,
Հունձ ե անում զով արտի մեջ:

Վառ սրտերով մրցում, խնդում,
Հունձ են անում զով արտի մեջ,
Աշխատանքի յերգն ե թնդում
Մեր արտի մեջ—ծով արտի մեջ:

Ս Ե Ր

Անհուն բարձունքից ժպտում ե արփին,
Ո՛ր, սիրտ իմ, սիրտ իմ, դու կրկին ցնծա.
Կոմյերիտ ընկեր, քաղցրանուշ աղջիկ,
Բերել եմ սիրտս քո սրտին ընծա:

Ո՛ր, դու ինձ հետ ես, ինձ հետ ել կգաս,
Ժամ ջահել սրտում նոր սեր ես վառել.
Իմ ջահել սրտում դու հա՛ր կմնաս,
Վորպես մի վոսկե լուսարձակ արեվ:

Մեր շուրջը՝ գրոհ, մեր շուրջը՝ գարուն,
Մարտնչում ենք մենք գալիքի համար.
Կերտում ենք նոր կյանք՝ ճամառ պայքարում,
Մի նոր կյանք, վորպես վոսկեշող ամառ:

Կոմյերիտ աղջիկ, ընկեր իմ անուշ,
Դառնում ե կյանքը վորպես կարուսե.
Բացվում ե մեր դեմ մի գալիք անհուն,
Ու գալիքն այդ բորբ մենք պիտի ուսենք:

Ա Ռ Վ Ա Կ

Սառել ես, դո՛ւ, փոքրիկ առվակ,
Ել ուրախ չես կարկաչում.
Յուրա ծմեռն ե դրել կապանք
Քո կողերին վուրում:

Կգա շուտով կանաչ գարուն,
Քեզ կազատի կապանքից.
Կկարկաչես կանչով սիրուն,
Կշողշողաս արեվից:

Չարանճի ալիքներով
Դու կհոսես համարձակ,
Ու կյանք կտաս վճիա ջրով,
Մեր դաշտերին լայնարձակ:

Մո՛տ ե, մո՛տ ե կանաչ գարուն,
Ել չես լռի, ի՛մ առվակ.
Յե՛վ կհոսես կամբով յեռուն,
Վճիա առվակ, ի՛մ առվակ:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻԿԻՆ

Քո արեւուն հուր աչքերում,
 Բացված կակաչ դեմքիդ փոքրիկ.
 Մեր նոր յերկրի խինդն ե փայլում,
 Նորարողոց հոկտեմբերիկ:

Սիրտդ՝ խնդուն հույզերով լի,
 Վառված դեմքիդ ժպիտ կն մի.
 Գալիք կյանքի կերտողք ժիր՝
 Դո՛ւ, զավակ մեծ Հոկտեմբերի:

Տեսնո՞ւմ ես դու յերկիրը մեր,
 Վոր անում ե քեզ պես ժպտուն.
 Նոր հաղթական թափ ե առել,
 Զահ ե վառել ու խնդություն:

Քո այդ ճկուն մկաններում,
 Ուժն ե կիտված ապագայի.
 Անծայրածիր մեր նոր յերկրում,
 Փողն ե հնչում Հոկտեմբերի:

Քո արեւուն աչիկներում,
 Ու վառ դեմքիդ՝ փոքրիկ-փոքրիկ,
 Մեր նոր յերկրի խինդն ե փայլում,
 Կարմրափողկապ հոկտեմբերիկ:

Բ Ա Գ Ո Ւ

«Քաղանք իմ, քաղանք իմ, քաղանք իմ, Բագու,
Ինչքան հեջիաթներ կան այս գորշ քաղաքում...

Յե. Զարեհ

Այնքան կարոտ և այնքան սեր
Սիրտս ե մաշում, Բագու.
Այնքան մկան հաղթ ու վսեմ՝
Արեվածին Բագու:

Քո ուժի հետ դաշն ե վապել
Կասպից ծովը անքուն.
Վորքան մարտի հույզ ես վառել,
Լույսի աղբյուր Բագու:

Նոր հանքերի արի վորդի,
Նավթի հորձանք ես դու.
Հողի արյուն թող միշտ հորդի
Քո բորբ սրտից, Բագու:

Քո արողպատե կրճբում՝ ինչքան—
Ինչքան կուլ անդուլ,
Յեվ քո կրճբին՝ բազում վիշկա,
Ո՛ր, բազմերանգ Բագու:

ՅԵՐԳ ԽՆԴՈՒԹՅԱՆ

Ճնծում ե իմ հոգին հիմա,
Յերկաթի յերգովդ վսեմ,
Բոցնդեն յերկիր իմ անափ,
Անառիկ, դո՛ւ, տիտան լուսե:

Իմ հոգին վոսկեթել թռչուն,
Թռչում ե դաշտերիդ միջով,
Յերկիր իմ, յերգերն իմ հնչուն,
Հյուսվել են որերիդ կանչով:

Վոսկեղեն արեվի սրտից,
Քամել եմ բորբ արյունն իմ վառ,
Փրփրուն հուր գինովն անբիծ,
Արբել եմ, արբած եմ հիմա:

Բարձրացող քո գիգանտ կրծքին
Գալիբիդ փարոսն ե շողում,
Վաշտերիդ ամրակուռ բազկից
Թշնամու նենգ սիրտն ե դողում:

Ճնորդ չե իմ յերգը եսոր,
Վոչ յերագ՝ վոսկեղեն ու վառ.
Յերկիր իմ, որերդ բոսոր,
Բացել են հաղթական նոր դար:

Իմ յերգը որերիդ հեվքով,
Որերիդ յերթովն եմ հուզել.
Բոցեղեն կրակի ներքո
Կրակե ձեռքով եմ հյուսել:

Ճնծում ե իմ հոգին հիմա,
Յերկաթի յերգովդ հզոր.
Կանգնել եմ քո բերքի դիմաց,
Ու սրտանց յերգում եմ եսոր:

Ս Ի Ր Տ Ի Մ

Սիրտ իմ, հզոր ու ծարավ,
Յերզանկության մի ովկիան.
Լցված հույսի խնթ գինով,
Նետում ես ինձ վոսկեղեն
Կյանքի հորձանքը վարար,
Ուր յերգեր կան առնական,
Ուր կյանքն ե միշտ հարածում,
Հողմերի պես շառաչուն:
Պայքարատենչ ու բոսոր,
Վոսկեյերակ սիրտ իմ վառ,
Տենչանքով լի ու հզոր,
Լցվիր դու նոր խնդությամբ:

ՆՎԵՐ ՎՐԱՍՏԱՆԻՆ

Այս իմ մատաղ սրտում վորքա՞ն յերգ եմ հյուանել,
 Քո կառուցման թափի, քո տեմպերի համար,
 Այս իմ մատաղ սրտում հազա՞ր վողջույն լուսե
 Բերել եմ քեզ նվեր, ջա՞ն, իմ յերկիր անմար:

Բողբվիկյան յերկիր, Վրաստան՝ իմ խնդուն,
 Քո տեմպերում վսեմ՝ ինչքա՞ն յերգեր վառման,
 Ո՛ր, յերկիր իմ տոկուն, վորքան եմ քեզ սիրում,
 Պայքարներդ հուժկու ու գալիքդ անահ:

Քո կառուցման թափը, ո՛ր, ինձ շատ ե գերում,
 Յեվ բանակդ հսկա այնքան մեծ ու հզոր,
 Յեվ գետերդ վարար, վոր լույսերով բազում
 Հին գիշերը խավար դարձրել են կեսոր:

Քո վերելքի ճամփին, վորքան պայքար ունես,
 Քո հաղթական աճին՝ վորքան յերգ ու խնդում.
 Վրաստան, ի՛մ յերկիր, հաղթանակով պես-պես,
 Նվաճումներիդ հաղթ՝ հազա՞ր-հազա՞ր վողջույն...

ՎՈՂՋՈՒՅՆ ՁԵՁ

Ո՛ր, վողջու՛յն ձեզ, սիրուն, ծաղկած անուշ դաշտեր,
Ո՛ր, վողջու՛յն ձեզ, բազում, մկանակուռ վաշտեր.
Յես յեկել եմ ձեզ մոտ, վողջույններով անգին,
Յեվ յերգերով իմ բորբ՝ խնդուն ու թանկագին:

Թող ամեն տեղ հիմա ամեն բերան խոսի
Մեր վառ կյանքի մասին՝ լենինյան մեծ դարում,
Թող յերգերիս առուն ձեզ համար միշտ հոսի,
Յեվ այդ առվի ափին ծաղկի հագար գարուն:

Գարունների թովիչ ծաղկանց քաղցր բույրով,
Կոլխոզ կյանքը յեռա գալիքի դեմ լուսե.
Ձե՛ վոր յես ել հիմա զնգուն իմ յերգերով
Ձեր հրավառ կյանքն ու աշխատանքն եմ հյուսել:

Յես տեսնում եմ հիմա կանաչ դաշտեր անափ,
Հազարագույն վարդեր ինձ ժպտում են սիրուն,
Ու լցվել ե դաշտը խնդուն ծիծաղ ու ծափ,
Յեվ դաշտերում զվարթ աշխատանքն ե յեռում:

Յես յեկել եմ ձեզ մոտ վողջույններով հազար,
Ինձ շրջկոմն ե դրկել, վոր հույզերս վառեմ,
Ու լենինյան դարու իմ խոսքերով վարար,
Գեզ մոտ սրտով մաքուր՝ քաղաշխատանք տանեմ:

Մ Ե Ջ Մ Ո Տ

Կյանքը խնդուն ե,
Խինդը թնդուն ե մեզ մոտ.
Ծիծաղ ու յերգ ե,
Ջա՛ն, հասուն բերք ե մեզ մոտ:

Աշխատանքը հու՛ր ե,
Բազուկները կու՛ռ են մեզ մոտ.
Կառուցման թա՛փ կա,
Ծիծաղկոտ վա՛զբ կա մեզ մոտ:

Պայքար ու տե՛մպ կա,
Յերկրում վերե՛լք կա մեզ մոտ.
Կոլխոզ դաշտե՛ր կան,
Խնդուն վաշտե՛ր կան մեզ մոտ:

Արեվը վա՛ռ ե,
Նոր ծաղկած դա՛ր ե մեզ մոտ.
Կամքը մեր սու՛ր ե,
Դործը հանու՛ր ե մեզ մոտ:

1933 թ.

ԽՆԴՈՒԹՅՈՒՆ

Այնտեղ, ուր հանդարտ Ոկանն է հոսում,
 Ուր սոսիները որոր են ասում,—
 Այնտեղ փռվել է քաղաքը ճերմակ՝
 Ողաջու-ճամբար կանաչում համակ:

Յե՛վ քաղաքն իմ այդ, վոր փռվել է վառ
 Ու ժպտում զվարթ բերկրանքով լուսեղ,
 Ո՛, գիտե՛ք, արդյոք, յես նրա ճամբար
 Ինչքա՛ն սրտաբուղիս յերգեր եմ հյուսել:

Ու միտքս արթուն, վորպես մի արծիվ,
 Կտրում է ուսման բարձունքներ պուրպուր,
 Վոր պահակի պես պաշտպանեմ յերկիրս՝
 Նրա պայքարում ընդդեմ թշնամու:

Յե՛վ մուժ անցյալի որերը այն ցուրտ,
 Ել յետ չեն դառնա, ո՛, գիտեմ հաստատ,
 Ու սիրտս այսոր ուրախ ու անզուսպ
 Թռչում է առաջ՝ անվհատ, վստահ:

ԿԱՐՄԻՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄ

Վորքա՛ն վարդեր կոկոն,
Վորքա՛ն մարդիկ արի,
Վորքա՛ն յերգեր հրե՛
Հրապարակում կարմիր.

Տեսա և՛ յես նրանց՝
Հանճարներին յերկրիս.
Սիրված հերոս տեսա՛
Վոսկե արեւլ դեմքին:

Նրանց վառ շուրթերից
Ցուլում եր վողջույն՝
Անցնող բյուր վաշտերին՝
Հաղթական, հնչուն:

Պայքարի լոզունգն եր
Ջնգում սրտերում՝
Նվաճման աներեր
Մտքերով բազում:

Նրանց յերգում՝ յերգըս,
Նրանց հեվքում՝ հեվքըս.
Մեր գալիքին պայծառ՝
Ստալինյան ծեռքըս:

Ն Ո Ր Ե Լ Ե

Այգին կթենք ծեգ-ծեգին,
 Այդը լինը, Այդը լինը նորել ե.
 Բերբն հավաքենք լիուլի,
 Պտուղն հասել, բամբակը փրփրել ե:

Մենք լինը վեր հոսեցրինք,
 Այդը լինը, Այդը լինը նորել ե.
 Ծարավ հանդեր հագեցրինք,
 Են չոր հողը ծաղկի միջին կորել ե:

Թմրած գյուղերն ուժ առան,
 Այդը լինը, Այդը լինը նորել ե.
 Ծափ տվին ու պար թռան...
 Ես մեր գյուղը կոլեկտիվով զորեղ ե:

Պապակ մարգով ջուր հոսեց,
 Այդը լինը, Այդը լինը նորել ե.
 Կանաչ կապեց հողն անսեզ,
 Մերկ դաշտերն ել բամբակ տվին, նորել են:

ՔԱՌՅԱԿՆԵՐ

(Փողովորդական)

Պատկերը քաշենք,
Վարդ տուֆը տաշենք,
Ամեն գյուղում՝ զիր ու դարոց,
Մեր կյանքը նախշենք:

Տրակտորներով՝ հերկը մեր,
Ամբարներով՝ բերքը մեր.
Թշնամին վոր հաքի ել,—
Արար-աշխարհ՝ յերգը մեր:

Կոլխոզային հանդին մատաղ,
Հարվածային ձեռքին մատաղ.
Կոմբայնները վարող տղի
Են ջլապինդ ձեռքին մատաղ:

Հանդերը՝ լայն, հողերն՝ անծիր,
Արտերը՝ ծուփ, ծով նազանի.
Արեվի դեմ՝ ջերմ շիկահեր
Հասկերը հարս ու փշավարս:
Փսփսում են սուաիկ-փուսիկ,
Վոնց ամաչեն ու նազ անեն:

Ց Ա Ն Կ

1. Արմեն Ծովակ

Յերգ բնութիւնն և յերգիչներէ մասին	5
Մահ և անմահութիւնն	6
Խայամի յերգը	8
Դարնան ծաղիկներ	7
Քառյակներ	8

Աստուար Եկնս

Յեղնում և նոր Քիֆլիսը	9
Նամակը	11
Այս զողկույղները	13
Տիեզերք	14

Մարտին Ամյան

Դարուն	15
Սայաթ-Նովային	17
Քա աչերը	18
Յանկութիւնն	19

Արսաւես Բեմանյան

Յերկրին	20
Գինով ենք հիմի	21
Արտերը	22
Սիրտ իմ	23

Մ. Բաճճիմ

Յերգ՝ 26-ի անդ, գործարանի ստախանսովականներին	24
Արտերգ	26

Մ. ԳՐԱԿԱՆ

Հանճարը	26
Սասիանովական մարտիկներին	27
Գարնանային տապոս	28

Կամա Կարագաղե

Մոզ արտի մեջ	29
Մեր	31
Ասիակ	32

Միրաբ Միրաբյան

Հոկտեմբերիկին	33
Բազու	34
Յերգ խնդության	35
Սիրա իմ	37

Հրայիկ Սիմոնյան

Նվեր Վրաստանին	38
Վաղշուխն ձեզ	39
Մեզ մա	40

Յեփրաս Սեվթարեցի

Խնդու թյուն	41
Կարմիր հրապարակում	42

Վազգեն Յայյան

Նարեկ ե	43
Քառյակներ	44



ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.



FL0033828

1
552

ԳԻՆԸ
50
ԿՈՊ.

ԳՈՒԿԱԿԱՆ 236
2



РАДОСТЬ

Сборник стихов молодых
писателей Арм. секции
ССПГ

(На армянском языке)

ГАЗ ПРОЛЕТА